

## PRESENTACIÓ

Tenim a les mans un nou catàleg de les publicacions de les universitats dels Països Catalans. Quan surti el proper, ja hauré creuat el llindar que ens portarà a un nou segle i mil·leni. Arreu hom pot sentir o llegir que aquella empresa, sector o activitat s'està preparant pel nou segle. En el fons s'està dient que alguns canvis importants que s'estan produint ja ara —en l'estructura productiva, la transmissió de la informació, l'àmbit cultural, etc.— és molt probable que es continuaran desenvolupant més i més. De fet, no s'està parlant del proper segle sinó de processos que vivim avui mateix.

I un dels móns que es continuarà transformant més serà el de la transmissió d'informació multidireccional (en forma de coneixements, d'intercanvi d'idees...). El sector de producció de llibres i d'altres productes culturals n'és conscient dels canvis que s'apropen. No hi ha raó per pensar que tots aquests canvis no afectaran també les universitats i, concretament, les seves publicacions. Per això potser no és superflu fer algunes consideracions.

En primer lloc, les publicacions que realitzen les universitats no tenen per objectiu el negoci. En altres paraules, no es limiten a publicar només allò que sembla que té una demanda gran. De tota manera, això no significa que les publicacions de les universitats no hagin d'arribar a un públic cada cop més nombrós. Sovint passa que una publicació —editada amb pocs exemplars— no es ven —o les vendes són testimoniales—, quan potencialment els interessats en el tema —i ens referim a llibres de qualitat— són molts més dels que efectivament compren. Som davant d'un problema de difusió / distribució.

Sempre es pot dir —i en el cas dels llibres en català encara es diu més freqüentment— que un llibre no té més lectors per qüestió de l'idioma. Però no són excepció els llibres universitaris en castellà que tenen edicions molt limitades, la qual cosa ens diu que no es pensa en arribar a massa lectors. D'altra banda —i aquest penso que és un tema a tenir en compte— les possibilitats de traducció automàtica contextual ens fan preveure que una part dels llibres de les universitats acabaran sortint —o sent accessibles mitjançant altres suports— en una doble o triple versió idiomàtica. No deu tenir massa sentit que alguns sistemes videogràfics —com l'estàndard DVD— permetin incorporar diverses bandes sonores i cap a la vintena de subtítolacions, i que solucions equiparables no siguin possibles per al llibre. En el fons es tracta de considerar —i ésser capaços de dominar— uns mitjans tecnològics que faciliten —o deuriem de facilitar— la vida a les persones, en un món on la Torre de Babel hagi estat superada sense eliminar les llengües no dominants.

Com es veu, estem parlant de sistemes de producció i de distribució més avançats. En aquest sentit, és inversemblant que un determinat llibre que gaudeix d'un nivell de qualitat molt acceptable només interessi a unes poques persones. Novament topem amb la qüestió de la difusió/ distribució. En aquells casos en què, realment, un tema hagi de tenir un públic necessàriament molt limitat, cal pensar en la possibilitat d'emprar altres mitjans per editar-lo: els avenços informàtics ho permeten, sense que això signifiqui restar mèrit a l'autor i als editors.

Pel que fa a algunes revistes que han esdevingut emblemàtiques d'alguns departaments, centres o universitats, cal obrir-les a les noves formes de difusió informàtica. Hauria d'ésser possible poder accedir a un article —esmerçant els recursos necessaris per part de qui l'adquireix— sense que això signifiqui la subscripció a una revista. Sens dubte, aquesta estratègia que ja es du a terme significaria una major difusió del coneixement.

Una peça cada cop més important de les publicacions universitàries és la referida a la docència. Som davant d'un arma de doble fulla: pot ésser emprada de manera creativa o pot ésser simplement la reproducció «pulida» de les explicacions d'un professor. La primera de les vies seria la que s'hauria de promoure, emprant a més les altres vies que la nova tecnologia facilita (model creatiu/ interactiu).

Finalment, voldria fer referència a l'àmbit de les ciències experimentals i al de les tecnologies. En el marc dels canvis que comencen a percebre's caldria que tinguessin una presència més gran que la simple participació en la publicació de documents docents (textos base, problemes...).

Com a darrer element de reflexió, penso que cal continuar treballant en la línia de què les produccions universitàries incorporin llibres de qualitat. El catàleg que tenim a les mans fa palès aquest esforç i és una de les eines per millorar la difusió de les publicacions universitàries dels Països Catalans.

Enric Vicedo Rius

Coordinador del Servei de Publicacions de la Universitat de Lleida